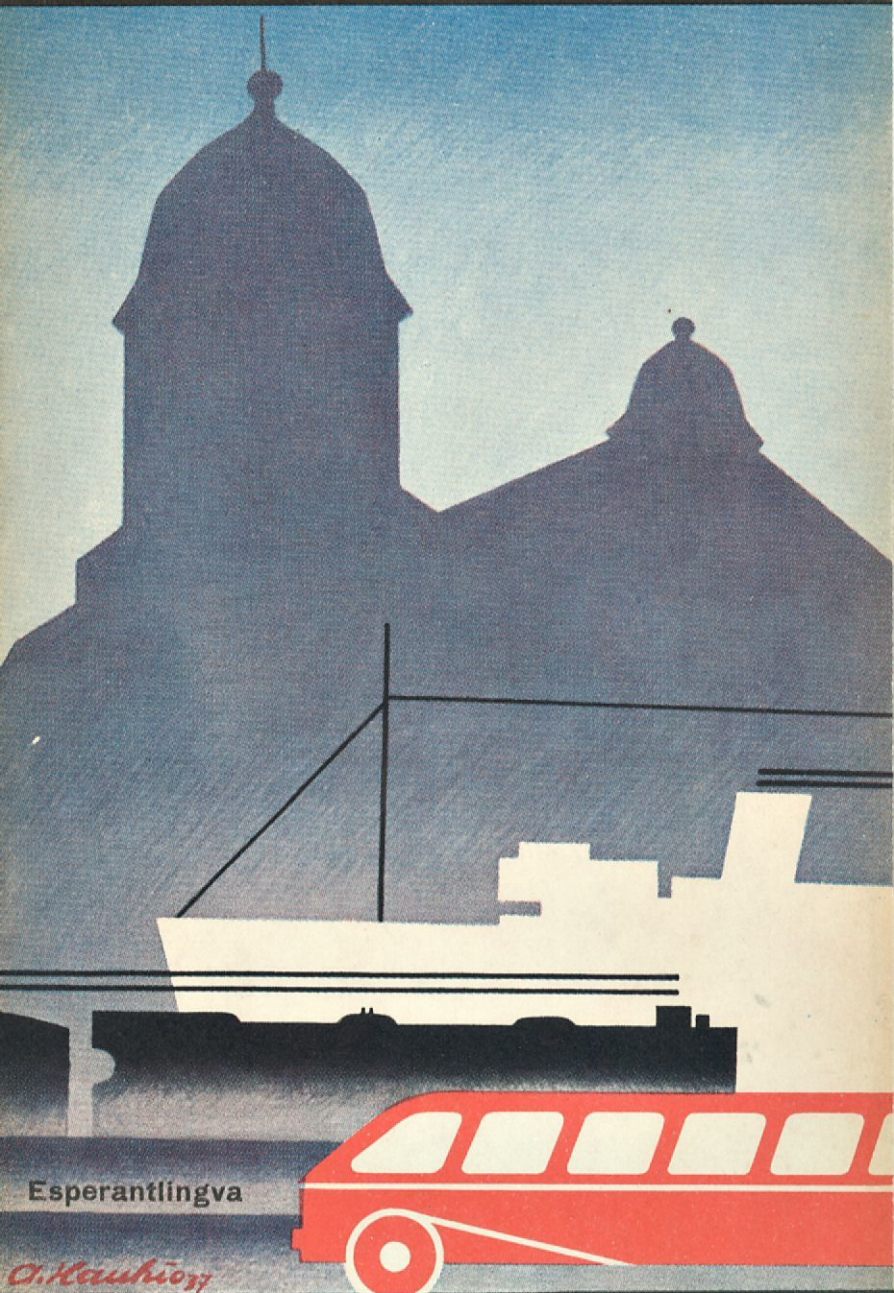

VIIPURI

Esperantlingva

A. Hauho

SUOMI • FINLAND • FINLANDE

Julkaissut
Viipurin kaupungin Retkeilylautakunta

Väljaandja:
Viipuri linna Turismiosakond

Utgiven av
Viborgs stads Exkursionsnämnd

Publisher:
The Travelling Committee of the
Town of Viipuri

Herausgeber:
Reisekomitee der Stadt Viipuri

Publié par
le Comité d' Excursions de la
ville de Viipuri

Eldonanto:
Urba Ekskurskomitato de Viipuri

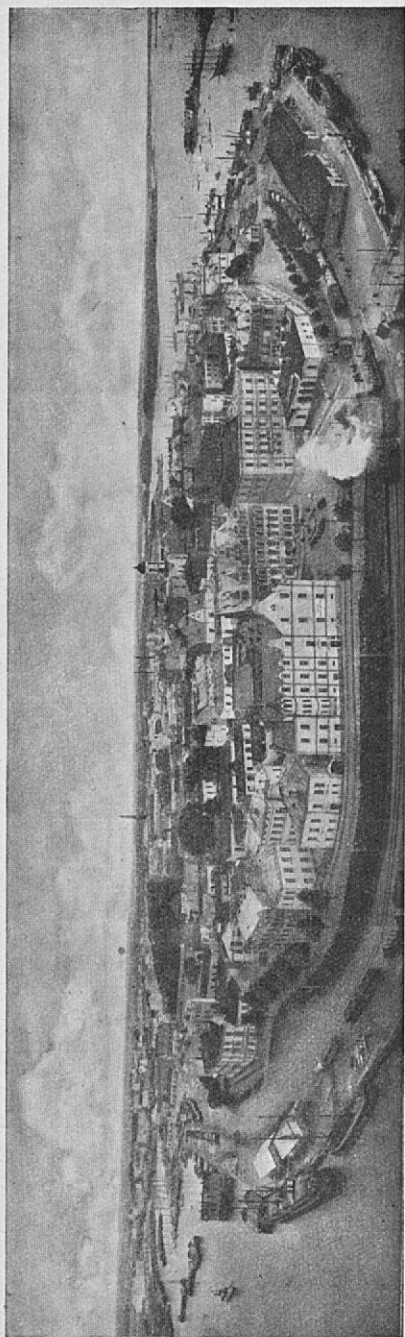
Malnova katedralo

Foto: Pietinen

VIIPURI

Du faktoroj, la geografia situo kaj la historio faris el Viipuri tion, kio ĝi estas: dua urbo en la lando kaj la centro de komerco, navigado kaj civilizo en orienta Finnlando. La samaj faktoroj faris ĝin en la lastaj tempoj grava turisma loko.

Situante ĉe la elfluejo de grava enlanda akvovojo la urbo fariĝis

Viipuri vidata el la kastela turo
Maldekstre Norda haveno, meze malnova urbo
dekstre Suda haveno

Foto: Nyblin

Kastelo de Viipuri

Foto: Helios

natura pordego al la maro el orienta Finnlando. Al ĝiaj havenoj multaj ŝipegoj alportas salutojn de proksimaj kaj malproksimaj landoj kaj ĝia marhaveno Uuras (Trångsund) fariĝis la plej grava eksportejo de ligno en Eŭropo. Ĉe la urbo finiĝas **Saima ankanava**, kanalo kuniganta enlandajn lagarojn kun la maro, kaj tie kuniĝas multaj fervojoj kaj dekoj da aŭtobuslinioj.

Viipuri estas malnova urbo, kiu vidis dum sia pli ol 600-jara ekzisto tiel trankvilajn kiel ankaŭ ventegajn tagojn, sed ĝi estas ankaŭ **moderna urbo**, kiu alproprigas rapide ĉion uzeblan, kion la moderna evoluo al ĝi prezentas. Oni povas diri, ke **Viipuri estas la urbo**, kie la jarcentoj kuniĝas. Ĝi konservis memoraĵojn el ĉiuj epokoj kaj tio donas al ĝi apartan ĉarmon.

¹Fervoja stacio

Foto: I. Raekallio

Artmuzeo-Artleirnejo

Foto: Pietinen

Ankaŭ la naturo mem estis favora al la urbo donante al ĝi belajn altaĵojn kun vasta vidaĵo kaj provizante la ĉirkaŭaĵon per allogaj arbaroj kaj brilaj akvaroj.

Viipuri estas ankaŭ gastama urbo, kiu akceptas alvenantojn de proksime kaj malproksime kun malfermitaj brakoj, kaj ĝenerale restado en la urbo plaĉas al la gastoj.

Bonaj hoteloj kaj manĝejoj donas siajn servojn al turistoj, vastaj belaj parkoj allogas en somertagoj per sia refreŝiga ombro kaj prezentas ĝueblajn vidaĵojn ĉirkaŭante la urbon kvazaŭ verdaj girlandoj.

Tramvojoj, aŭtobusoj, aŭtomobiloj kaj eĉ hejmeĉaj fiakristoj el la tempo de "malnova Viipuri" proponas siajn servojn.

Eble vi intencas viziti Viipuri aŭ traveturante halti tie. Por tio rapida konatiĝo jam antaŭe certe estas bonvena. Permesu do etan prezenton — kvazaŭ bonvensaluton.

Urba biblioteko

Foto: Welin

Rigardeto al historio estas necesa, por ke la gasto povu proksimigi al la naturo kaj la koro de malnova Viipuri. Ni transsaltu unu jarmilon malantaŭen. Jam tiutempe la loko, tra kiu fluis tiama okcidenta branĉo de Vuoksi (ne plu ekzistanta), estis komerce kaj strategie grava.

La efektiva historio de Viipuri komenciĝas en la jaro 1293. Tiam la sveda marŝalo Torgils Knutson veturis kun sia ŝiparo al orienta parto de Finna Golfo, konkeris tiaman Karelion kaj fondis la "nevenkeblan" fortikaĵon, la kastelon de Viipuri. La mezepoka historio de tiu fortikaĵo rakontas pri multaj sieĝoj, kiuj tamen ne frakasis ĝin. Kroniko rakontas: Moscorum busta Viburgus (Viipuri estas la tombo de moskvanoj).

Multaj el la mezepokaj kastelmastroj estis tiom potencaj kaj sendependaj, ke ilia gubernio estis "regno en regno". Memstare ili komencis militojn, faris packontraktojn kaj

Provinca arkivejo

Foto: Pietinen

ĉiamaniere efektivigis grandskalan politikon. La vivado en la kastelo estis tiom luksa, ke la plej famaj aristokratoj de Svedujo sendis siajn filojn ĉi tien, por lerni elegantan konduton. La urbo estis en vigla komerca interrilato kun la urboj de Hansa-Ligo.

Sed tiu luksa periodo finiĝis. En la komenco de nova epoko la urbo estis regata de provincestroj kaj 1710 la rusa imperiestro Petro la Granda konkeris la urbon. En la rusa tempo precipe la regadperiodo de Katarino II donis al la aspekto de la urbo multon, kiu restis ĝis niaj tagoj.

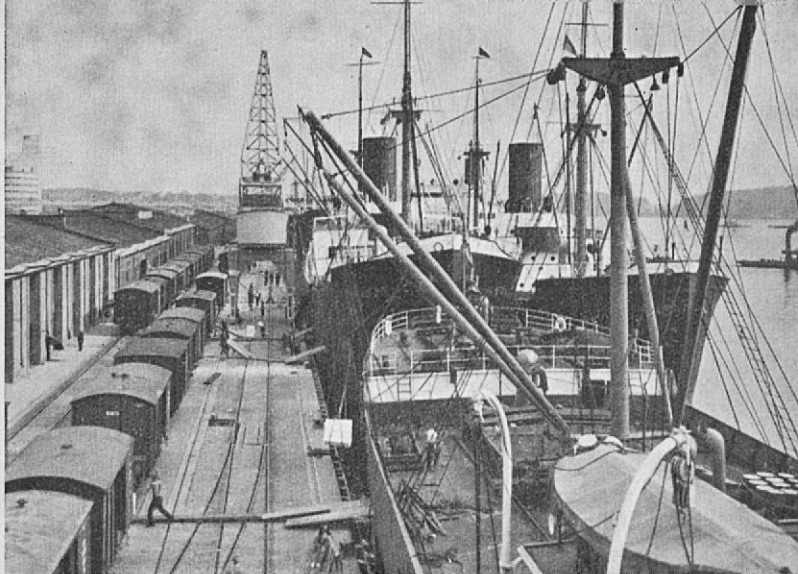
En la sekvinta jarcento la malfermo de Saimaa-kanalo (1856) kaj la fervojo al Rusujo (1870) rapidigis la progre-

Maldekstre
Katedralo

Dekstre
Statuo de Agricola

Foto: I. Raekallio

Haveno

Foto: Helios

son, kaj la nuna komerca centro komencis formiĝi. La lastaj jardekoj rapide kreskigis kaj modernigis la urbon, kies loĝantaro nune estas ĉ 84.000.

La nuna Viipuri estas ĉarma miksaĵo el malnova kaj nova. En la kerno de la urbo restas la hejmeca malnova urbo kaj apud ĝi sur insuleto la malnova kastelo, la seruro de Karelio, kiu ankoraŭ nun apartenas al la armeo, sed kiu tamen malfermas sian pordegon al turistoj. Miloj da vojaĝantoj ĉiujare admiras la vastan vidaĵon el la kastela turo.

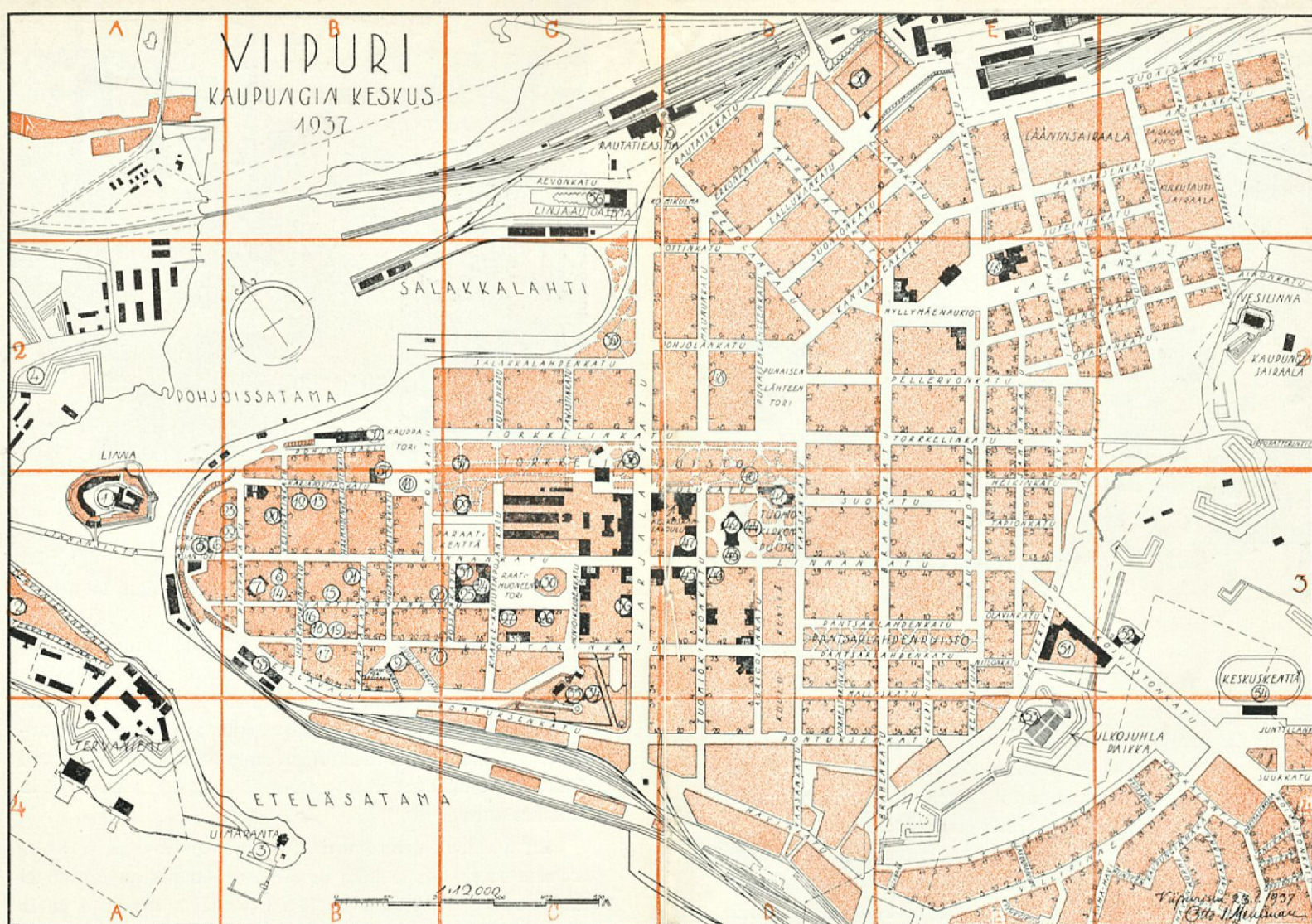
En malnova urbo kontraŭ la kastelo troviĝas historia muzeo sur la loko de iama urbodomo kaj antaŭ ĝi la statuo de Torgils Knutson, la fondinto de la

Maldekstre
Ronda Turo
Foto: I. Raekallio

Dekstre sonorejo,
estinta Konsilantara turo
Foto: Th Nyblin

Vidindaĵoj kaj publikaj konstruaĵoj

1. Kastelo de Viipuri, A3	14. Vahtitornink. 8 maln. konstr. en korto, B3	28. Domo de episkopo kaj konsistorio, B3	43. Statuo de Mikael Agricola, D3
2. Provinca arkivejo, A3	15. » 12 » » » B3	29. German-sveda templo, C3	44. Statuo de falintoj, D3
3. Banbordo en Tervaniemi, B4	16. Uudenportink. 5 » » » B3	30. Ortodoksa katedralo, C3	45. Gubernia administrato D3
4. Remparoj de Sankta Anna, A2	17. Luostarinkatu 7 » » » B3	31. Malnova fajrobrigadejo, C 3	46. Domo de guberniestro, D3
5. Statuo de Torgils Knutson, A3	18. » 8 » » » B3	32. Komerĉalo, B2	47. Poŝtejo, D3
6. Muzeo de Viipuri, A3	19. » 10 » » » B3	33. Doganejo, B3	48. Domo de eklezio, D2
7. Malnova katedralo (de Agricola), B3	20. Templo de S. Hyacinthus (Rom. katol.), B3	34. Bastiono de Pantisarlati, C3	49. Fajrobrigadejo, E2
8. Sonorilejo de la malnova katedralo, B3	21. Pampalank. 12, mezepoka konstr., B3	35. Armuzeo, C3	50. Templo de S. Elias (ortodoksa), D1
9. Templo aparteninta al dominikana monakejo, B3	22. Piispankatu 12 » » » B3	36. Telegrafejo kaj regna telefono, C3	51. Profesia prepara lernejo, E3
10. Sonorilejo siatempse turo de urba murego, B3	23. Piispankatu 10 » » » B3	37. Fontano kun statuo, C2	52. Industria kaj segeindustria lernejo, F3
11. Ronda Turo, B3	24. La nuna urbdomo, C3	38. Statuo »Filo de arbaro», C2	53. Somera festejo, E3
12. Karjaportink. 5, maln. konstr. en korto, B3	25. Teatro, C3	39. » »Fiŝnabo», C2	54. Stadiono, F3-4
13. Karjaportink. 7 » » » B3	26. Apelacia kortumo, C3	40. » »Alko», D2-3	55. Fervoja stacio C1
	27. Domo de prezidanto de la kortumo, C3	41. Urba biblioteko, D3	56. Autobusa stacio, C1
		42. Nova katedralo, D3	57. Policejo, B2-3

Vendoplaco

Foto: Pietinen

Foto: Helios

kastelo. Tie ekzistas multaj historiaj konstruaĵoj kiel ekz. malnova katedralo kun sia belforma sonorilturo kaj la preĝejo de iama dominikana monaĥejo. Tie silentaj mallargaj stratoj sufloras pri la pasintaj tempoj, kaj "esplorvojaĝanto" vivas unu momenton en mezepoka kaj alian en pli juna ĉirkaŭaĵo.

Dum promenado turistoj povas ripozi en restoracio, kiu troviĝas en t.n. Ronda Turo, malnova turo de iama urba murego. La muroj de la restoracia salono estas ornamitaj per amuzaj blidoj el la historio de la urbo.

Angulo de Monakoplaco

Foto: Th. Nyblin

Banbordo en Tervaniemi

Foto: Helios

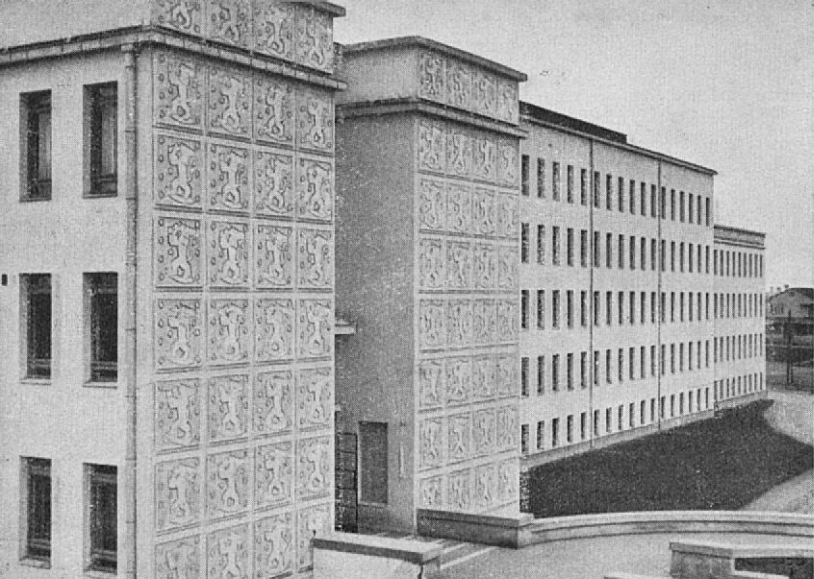
Ekster la malnova urbo sed ankoraŭ sur historia tereno, sur bastiono de dua urba murego, staras moderna konstruaĵo, artmuzeo-artlernejo kaj aliflanke de la markolo kontraŭ la kastelo nova distrikta arĥivejo. Ambaŭ suprediritaj konstruaĵoj estas projektitaj de arkitekto U. Ullberg.

Trafiko sur la stratoj de nova Viipuri montras, ke ni estas en komercurbo, laŭ grandeco kaj signifo dua en la lando. Ni vizitu mirindan arkitekturaĵon, la novan biblitekejon de arkit. Alvar Aalto kaj rigardu

Rigardejo de stadiono

Foto: SVO

Militista malsanulejo

aliajn modernajn konstruaĵojn, ekz. la malsanulejojn kaj lernejojn de la urbo.

En la mezo de la urbo ni trovas imponan esplanadon kun siaj tiliaj aleoj, floraroj, fontanoj kaj statuoj, kaj el la restoracio Espilä, troviĝanta inter la verdaĵo, ni aŭdas en someraj vesperoj orkestran muzikon. Sur la foirejoj ĉe ambaŭ finoj de la esplanado ni vidas ĉiutagan viglan popolan vivon kaj kareliajn popoltipojn.

Se ni serĉas pacan ripozejon, ni trovas por tio somere ĉirkaŭ la urbo multajn verdaĵojn. Ni povas iri al roka naturparko en Papula, kie ekzistas vidaĵturo kaj porturista restoracio, el kiuj ambaŭ malfermiĝas vasta kaj bela pejzaĝo. Tuj ekster la urbo ekzistas ankaŭ la fama

*Urbaj malsanulejoj
kaj akvoturo*

Foto: Helios

Industria kaj segejindustria lernejo

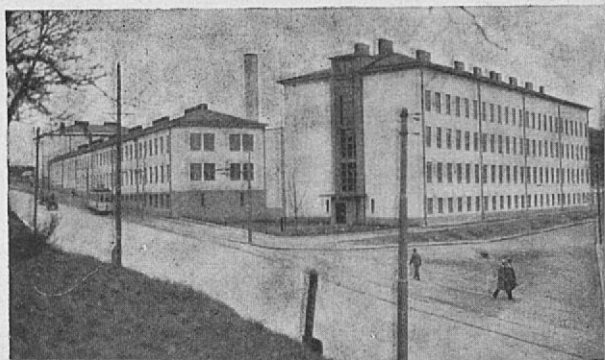
Foto: K. V. Miettinen

parko Monrepos, por kies sufiĉa rigardado oni bezonas duonan tagon.

El la artaj entreprenoj ni nomu la pli ol cent-jaran teatron, novan ejon por subĉiela teatro, orkestron, du muzikajn institutojn kaj artlernejon. Multaj kantorusoj subtenas la famon de la ĉefurbo de "kantanta Karelio".

Sporto havas en Viipuri multajn adeptojn. Ekzistas rimarkindaj sportaj societoj, el kiuj kelkaj posedas proprajn domojn, kaj la centra sportejo (stadiono) estas multe uzata. El la vintraj sportoj ni nomu la ŝatatan hokeon.

Kiel dirite, Viipuri estas jam per si mem rimarkinda kaj interesa turisma loko. Sed ĝi estas ankaŭ por dego

Profesia prepara lernejo

Foto: I. Raekallio

Suda haveno

Foto: Pietinen

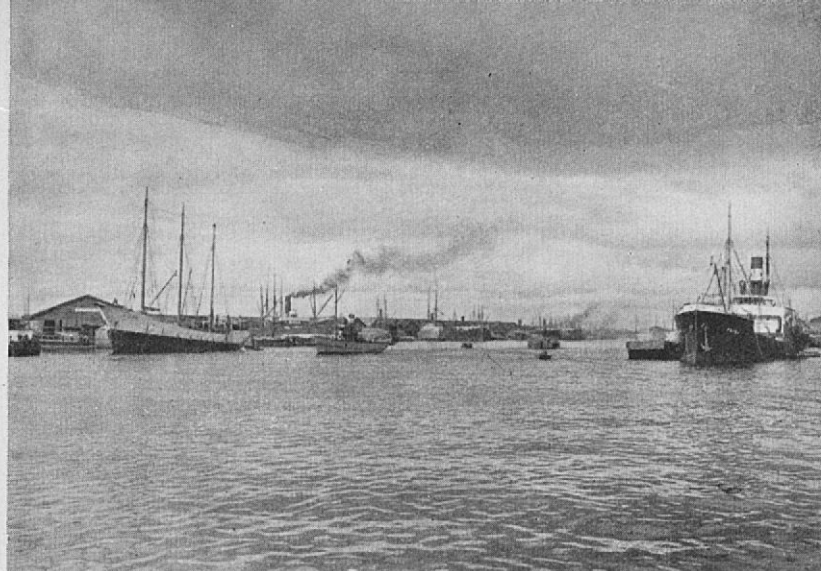
por interesaj turismaj vojoj en orienta Finnlando. El ĝia granitfasada fervoja stacio la trajnoj veturigas turistojn al Imatra (Vallinkoski) Savonlinna, Punkaharju, Sortavala (Valamo), Koli, Terijoki k.t.p., kaj el la moderna stacio de aŭtobusoj oni povas veturi al ĉiuj direktoj. Ni citu nur la idilian urbeton Lappeenranta, la sablobordojn en Terijoki kaj Kuokkala, la belajn pejzaĝojn de la rivero Vuoksi kaj lago Laatokka. Al la landlimo estas nur veturo de 2½ horoj.

La proksimaj vidindaĵoj estas Saimaan kanava, kanalo, kies unuaj kluzoj en Juustila estas atingeblaj ŝipe en unu horo kaj aŭtobuse en duona horo, marbanejoj

Maldekstre
El nova Viipuri
Foto: I. Raekallio

Dekstre Tanhuvaara
(Virina gimnastikejo)
Foto: SVO

Eksterhaveno Uuras

Foto: Th. Nyblin

Hiekkasaari kaj Mäntysaari kaj eksporthavenoj Uuras kaj Koivisto.

Ne mankas do vidindaĵoj. Nur la elekto povas esti mal-facila. Sed por ricevi konsilojn la turistoj povas sin turni al informoficejo de Turista Societo en la halo de stacidomo (telef. 3420). Al turistaj grupoj donas sian helpon: gvidadon, enloĝigon k.t.p. la urba ekskurskomitato (sekretario instruisto J. Sarvi, telef. 1562) Pri esperantistaj vojaĝantoj zorgas volonte la lokaj esperantistoj, kies adresojn oni trovas en la nomita informejo kaj en la tunelo de la stacio.

Bonajn konsilojn oni trovas ankaŭ en malmultekosta gvidlibro de Viipuri eldonita en multaj lingvoj.

Maldestre
El Monrepos
Foto: I. Raekallio

Dekstre
Väinämöinen
en Monrepos
Foto: Adam

Turista restoracio en Papula

Foto: Adam

La libreto, kiu enhavas detalajn informojn pri la urbaj vidindaĵoj, hoteloj, manĝejoj k.t.p., estas ricevebla en la stacidomaj kaj aliaj librovendejoj.

La plej konvena tempo por vizito al Viipuri estas somero, kiam la parkoj prezentas sin plej ĉarme kaj kiam la vetero ĝenerale ne kaŭzas malfacilaĵojn.

Vojaĝo al Viipuri daŭras el Helsinki per rapidvagonaro nur 5 horojn, sed nokta veturo en litvagono estas ankaŭ oportuna kaj malmultekosta. Nune ekzistas ankaŭ provizora aertrafiko al Viipuri.

Do, Bona Leganto, koran bonvenon al Viipuri
la malnova urbo de gastamo,
la juna urbo de fervoro,
la urbo de parkoj kaj memoraĵoj,
venu en la urbon, kie la jarcentoj renkontiĝas!

Indekso de la apuda trafikplano:

1. Aŭtobuslinio
2. Tramvojo
3. Ŝiplinio
4. Fervojo

SUOMI

